

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulinka Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sz-Somlyó, az ev. ref. papi háznál, hova a lap anyagi és szellemi részét illető küldemények is ezimzendők.

Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

A „Szilágy-Somlyó” e hó elsőjével kezdte meg ötödik évfolyamának utolsó negyedét.

Mint a megyének egyik legjobban támogatott organuma igyekezett irodalmilag azon a színvonalon maradni, melylyel eddig is a megyei műveltebb közönség pártfogását kiérdemelte s magának ezáltal a fennmaradást jövőre is kétségtelenül biztosította.

A „Szilágy-Somlyó” szerkesztősége mindent elkövet arra nézve, hogy tartalmas, szórakoztató és egyuttal hasznos közleményeket adjon; vezércikkei a legjobb vidéki írók tolla alól kerülnek ki s a város, megye és a társadalom érdekeinek előmozdításán, a közügyek iránt a közönség figyelmének ébrentartásán fáradozva tesznek szolgálatot; — egyéb cikkei mellett különös gondot fordítunk tárczarovatunkra is, mely élénkségével bármely vidéki lappal kiállja a versenyt. Jelenlegi beszélyközleményünk is egy jeles beszélyíró tollából került ki s hisszük, hogy méltó elismerésre fog találni.

Törekedni fogunk a megyei és városi események gyors és hű referálására; — a közgazdaság, az ipar s minden a megye javát czélzó ügyek felkarolására.

Az előfizetési feltételek lapunk homlokzatán olvashatók.

A „Szilágy-Somlyó”
kiadóhivatala.

Garasos gazdálkodás.

A szilágysági helyi érdekű vasutépítés megkezdése előtt több szakember aggályát fejezte ki az iránt, hogy a szilágy-somlyói pályaudvarnak az alsó Vadkertre elhelyezése míg egyfelől tetemes költségbe kerül, másfelől az addig is gyakran előforduló árvízveszélyt fokozni fogja.

Ezen aggály a f. évi májusi áradás alkalmával már igazolva lett, a mennyiben a vas-

uti töltés felett 35 cm. magas víz mutatkozván, a pályaudvarnak, összes töltéseknek és építményeknek feljebb emelése vált szükségessé.

Ezen alkalommal ismét kitiint, mit évek hosszu során át mi mint nem szakértők is tapasztalásból tudtunk, hogy az alsó és felső Vadkertre a vizet első sorban és legnagyobb mérvben a nagyfalusi hidnál levő s az egész Kraszna völgyet keresztben átgátoló megyei ut töltése duzzasztja fel, duzzasztólag hat továbbá a Frankovics-féle teleknek a Kraszna folyamba beszögellő vége és nem csekély mérvben a gróf Bánffy Béla vízi malmának rözse gátja.

Ha a vasuti építkezések előtt az áradás kisebb-nagyobb mérvben beköszöntött, előre látható minden nagyobb mérnöki tudomány nélkül is az, hogy jövőben azon okból, mert a pályaudvar töltése az árteret felénél is szűkebbre szorította, — az áradások gyakoriabbak lesznek és bizonyosan sokkal magasabb vízállással fogják Sz-Somlyó városának nemcsak az indóház közelében levő utcáit, de a felső Vadkert és Vizutcza lakóit is megtisztelni.

Ezeket a májusi árvíz után a helyszínére kiszállott műszaki bizottság annyira belátta, hogy a májusi áradáskor már többrészt az előbbi tervnek megfelelő magasságra felépített pályaudvart, töltéseket és épületeket, mint fentebb említém, még 135 cmrel feljebb emelni rendelte. Minthogy azonban a töltés emelésével egyfelől az árvízveszély a városra nézve nemcsak nem apadt, sőt emelkedett, másfelől magának a vasuti építményeknek is magasabb vízállással kellvén megbirkóznia, a műszaki bizottság feltétlenül megkövetelte, hogy a nagyfalusi ut töltésén a most meglevő hidon kívül még egy 40 méter nyílású átereszt építtessék s a víz lefolyása ekként szabaddá tétetvén, úgy a pályaudvar, mint a város az áradásoktól megóvassék.

A vasuti építkezések, töltésemelések, stb.

ja, miképen jutott az ispáni hivatalához, — azt mondják, hogy roppant sokkal adós, hogy a pénztári számadása sehogy sincs s a gróf.ur már elbocsátással fenyegeti. Ezért kellene neki a gazdag leány, a kivel mindjárt kapná anyai örökségét. Átlátok én a szítán azért, hogy Tornyai paraszt tuskónak nevezett . . . Hanem vigyázz magadra Tornyai, mert ha visszajövök, jaj leszen te neked!

— Ne tüzeskedjél, fiam — szólt a lelkész, — s ne indulj a halál elébe rossz gondolatokkal lelkedben. Igérem neked, hogy Tornyaira ügyelni fogok. Hidd el, ha Tornyai rossz utakon keresi boldogságát, eljön számára a büntetés. Még egyre kérlek. Fájdalommal tudom, hogy Faragó Andrással rossz viszonyban vagytok, hogy ő ellenséged. Most együtt fogtok szenvedni, szembe nézni a halállal. Igyekezz ő vele jó viszonyba lépni; én lelkemből örülnék, ha a közös szenvedés összehozná sziveiteket.

— Azt is ez a Tornyai csábitá el tőlem. Gyermekkorunkban legjobb pajtások voltunk. De a kollegiumban ő vele czimboráskodtak össze. Igaz, hogy András nem sokáig tanult, de az urfiszokást megtanulta a kollegiumban. Faragó uram büszke volt rá, hogy a fia nem lesz közönséges paraszt, pedig sirathatta volna a tanítására hiába vesztegetett pénzt. Andrásnak aztán derogált a parasztfiu barátsága. A katonaságnál is úgy volt; András őrmester lett, én közlegény maradtam, mert sohasem hajlottam meg senki előtt, ha igazságom volt. Hej, sok keserűséget csinált nekem András! Mikor haza jöttünk, Tornyai már ispán volt a gróf urnál; szép szerencse egy olyan fiatal embernek. Ettől fogva András volt a mulató czimborája s csakhogy engem még

folytak gyorsan a nélkül, hogy a jelzett átereszt építésére az építési vállalat legtávolabbról gondolt volna is.

Szilágy-Somlyó város polgársága elnézte, hogy a magas töltéseket felépítsék, körakásokkal megerősítsék előbb, mintsem a szükséges és megrendelt vízlejárati biztosított volt. A Kraszna meder közepére előbb hosszan töltést építettek, mielőtt a Hosszu József házában a meder szélesítéshez hozzá fogtak és a Frankovics-féle telek végét levágták volna.

A vasut a megnyitáshoz oly közel áll, hogy alig néhány hetet emlegetnek. Mit látunk? Azt, hogy a Frankovics telkénél a meder szélesítés befejezve mai napig sincsen, azt, hogy a Hosszu József házában a víz lefolyására rendkívül szűk hely lett kivágva s tovább nem is folytatják s azt, hogy a nagyfalusi ut töltése nemcsak teljes épségében fenn áll, de az átjáró miatt még némileg emelve lett. Bizonyára csak az isteni gondviselés — az idej különös száraz időjárás — mentette meg ilyen elővigyázatos eljárás mellett, úgy magát a vasuti munkálatokat, mint Sz-Somlyó városát az árvíz veszedelemtől.

Ez eddig ment úgy a hogy a maga rendin. Hogy a város fel nem lépett ezen gondatlan s veszélyes építkezési rendszer ellen, azon nem lehet eléggé csodálkozni. De a mi ezután következik, az már több mint elég arra, hogy úgy Szilágy-Somlyó város, mint a közvetlenül érdekelt Berettyó-mente és Rézalja ne csak felszólaljon, de illetékes helyen tegyen is erélyes lépéseket addig, míg késő nem leend.

A folyó évi szept. 28-án Zilahon tartott vármegye bizottsági közgyűlésre ugyanis a vasutépítési vállalat kérelmet adott be, melyben a nagyfalusi megyei uton a Kraszna hidjának felemelését és egy 40 méteres nyílású ártéri hidnak sürgős kiépítését kéri a megyei utmunka pénztár terhére. Indokolja a sürgősséget azzal, hogy

jobban elválaszszon Juliskától, részeg állapotban összevesztette velem Andrást. Én védtem magamat, erősebb voltam. Megkeserülte volna András a dolgot, ha Juliskát nem tekintem. Így mérsékeltem magamat, de a szegény csak az Andráse maradt. Ezóta András olyan nagy ellenségem.

— Ne táplálj haragot iránta, fiam. András könnyelmű, de nem megromlott ifjú ember. Fizesd neki jóval a rosszat. És most áldjon meg az Isten! Hozzon vissza épségben, egészségben, örömr.

Az öreg pap megcsókolta a meghatott fiatal embert s az igaz érzés könnycseppje ragyogott föl szemeikben . . .

II.

Néhány hét telt el már a rezervisták elmene-tele óta.

Köny és fájdalom maradt utánok s a köny és fájdalom nem szűnt meg sohasem, mert egyre rosszabb hírek szárnyaltak, óriásilag nagyitva, a harctérről haza. A mende-monda mindig új és új szörnyüségéről mesélt.

Egy szép szeptemberi nap délutánján Faragó gazda két jó pejsikójával a tanyára kocsizott ki, megnézni, hogy mennyi van még hátra a nyomtatásból és mikép mutat a tengeri. Neki is nagy bánatja volt. Egyetlen fia után busult. András volt az ő szemefénye s most azt sem tudta róla, életben van-e még? Juliska iránt soha sem viseltetett olyan gyöngéd indulattal, mint a fiu iránt. S e tulságos szeretet meg is boszulta magát. Andrásból meglehetősen mihaszna fiatal ember lett. Apja taníttatni akarta, de az elkenyezett gyermek hanyag volt s ne-

egy jöhető nagyobb árvíz a vasuti építkezésekben s a közeli utcákban is tetemes kárt tehet.

Minthogy a hidemelést és nagyobb víz-lefolyás biztosítását egyfelől éppen maga a vasuti építkezés tette szükségessé, másfelől a jöhető árvíz első sorban magának a vasut-társaságnak okozna kárt a megye hozott határozatában arról, hogy ezen vízleeresztési munkálatokkal felmerülő költségeket hordozza, tudni sem akar.

Ez eddig meglehetősen szabatos eljárás lenne, de a határozat, mit a vasut-társaság kérésére kimondott, szerény nézetem szerint nagyon helytelen s úgy Sz.-Somlyóra mint különösen a berettyó-menti és rézaljai községekre nézve káros, a mennyiben egyszerűen azt határozta, miszerint megengedi, hogy a vasuti töltéstől a jelenben fennálló Kraszna hidig a megyei ut töltése elhordassék s ott egy 5% emelkedésű mély teknő ut építtessék ki a vasut-részvénytársulat által.

Tudjuk, hogy a f. évi májusi áradás, mely nem tartozott a legnagyobbak közé, a nagyfalusi töltést 20—24 cm-rel meghaladta. Ha ezen töltés leszállítatik s teknő alakú mély uttá alakíttatik, akkor a töltés helyén másfél méternél magasabb víz fog járni, a mi a berettyó-menti és rézaljai községeknek a vasuti állomáshoz jutását — sőt a Sz.-Somlyóra bejuthatást általában — legkisebb áradáskor már lehetetlenné, vagy legkezdvebb esetben is veszedelmessé tenné, Sz.-Somlyó gazdálkodó lakosait pedig a Nagyfalú felé eső határrészek-től áradás idején teljesen elzárná.

Ezen aggályokkal szemben az alispán ur azon megnyugtató biztatást adta, hogy a nagyfalusi ut úgy is csak ideiglenesen marad mostani helyén, mert az utáthelyezés tervben van, úgy, hogy ezen ut a Kraszna balpartján a Pupos alatt, az Ujváros és felső Vadkerten keresztül a Farkas Ferencz előtti Kraszna hidhoz fogna kiépíttetni, hogy a vármegye a jelenlegi nagyfalusi hid fenntartási költségeitől megszabaduljon.

A megnyugtató mindenestre szép, az ut áthelyezési szándék még szebb, azonban elmondhatja reá a Berettyó-mente, el az egész Rézalja és Sz.-Somlyó város közönsége, hogy köszönjük szépen az alispán urnak irányunkban táplált szíveségét, de nem kérünk belőle, mert ez még kevésbé felelne meg a jogos követelményeknek, mint a teknő ut. Avagy nem tartja-e a helyt ismerő ember elvetendőnek ezen tervet, mikor a berettyó-mentieket, az egész Rézalját, Sz.-Somlyó városnak több mint kétharmad részét kerülő utra szorítja s a városiakat Nagyfalú felé eső határ részüktől, a berettyó-mentieket pedig az indóházától körülbelül negyedfél kilométerrel minden helyes indok nélkül és jogtalanul távolabb szándékozik vetni.

A mi ezen ut áthelyezés egyedüli indokát, a Krasznán egy nagyobb hidépítés költséges

hány osztályt úgy a hogy átkinozván, bucsut mondott a kollégiumnak. Apja szemében persze nem ő volt a hibás, hanem azok a rosszlelkű professzorok. Ezóta András otthon időzött; a cselédek urfinak hitták s legtöbb idejét a Tornyáival együtt való dorbézolással töltötte el. A három évet kiszolgálva hazakerült s édes tétlenségben, hetyke legénykedéssel repült el tőle az idő. Így érte a behívási parancs, el kellett mennie.

Mig az öreg a tanyán időzött, egy fiatal ember jelent meg házában. Ugy 25—26 éves lehetett. Öltözeté olyan volt, mint a falusi gavalléroké szokott lenni: darutollas kalap, gombos lovagló nadrág, sarkantyus csizma. Szép ember volt; de a szeméi nyugtalan villogása nem mutatott nyugodt lélekre s bágyadt vonásain a rendetlen élet, éjjeli tivornyák sápadtsága terült.

Ez volt Tornyai Pista, a bíró uram fia, a ki néhány iskolai évet végezván, mostan mint ispán szolgált a várfalvi uradalomban.

Kata asszony a konyhában fogadta; éppen a tűzhely körül forgolódott. Szép, fekete fürtű, tüzes szemű menyecske volt, még elég fiatal, nem sokkal túl a harminczon; összenőtt szemöldei s vastag piros ajkairól gyanítva, az érzéki szenvedélyek lehetnek nála tulnyomók.

— Isten hozta, Pista, — szólott a háziasszony, kezét fogván a fiatal emberrel. — Olyan ritkán jön hozzánk mostanság, pedig hát szívesen látjuk.

— Vajjon mindenki szívesen lát-e a háznál?

— Miért ne látná? Én tudom, hogy úgy; azt maga legjobban tudhatja. Örül a lelkem, mikor eljön. De menjünk be már a szobába, ott jobban beszélgethetünk.

(Folyt. köv.)

voltát illeti, — elismerem, hogy utmunkapénztárunk nagyon sok oldalról van igénybe véve és a megtakarítások, ha valahol, úgy itt éppen nagyon is szükségesek, — de nekem ezen tárgyra nézve azon — azt hiszem nem egyedül álló, — nézetem lenne, hogy ezen vízleeresztéssel felmerülő összes költségeket maga a vasuti vállalat lenne köteles hordozni s így az utmunka pénztárt ez nem terhelhetné. Vagyis az alispán ur utasítandó lett volna, hogy ezen vízleeresztési munkálatoknak és a vasut-társaság átiratában jelzett hidnak a vasutvállalat által s annak költségén kiépíttetése iránt a vármegye nevében szükség esetében a törvényes lépéseket is tegye meg.

Igaz, hogy itt a megye közgyűlése akár azt határozta volna, hogy a vasuti részv. társaság építse fel a hidat, akár azt mondotta volna ki, hogy az utmunka alap terhére a megye által lesz kiépíttendő, mindkét esetben csak az utmunka pénztárt terhelte volna meg. Különbség csak az lett volna, hogy első esetben mint legtöbb vasuti részvénnel bíró aránylag legnagyobb részből járult volna a költségekhez, második esetben pedig az összes költség egyedül a megyét terhelte volna.

Ezért látták aztán legezelszerűbbnek úgy intézni el a dolgot, hogy a kecske is jóllakjék, de a káposzta is megmaradjon, vagyis a fentebbi határozatot hozni, hogy sem a vasuti vállalat, sem a megye ne építsen hidat, hanem csináljanak egy teknő utat, mely aránylag alig kerül költségre.

Igy aztán igaz, hogy megmarad a káposzta, de nem lakik ám jól a kecske.

Költség kiméllyel indokolni ezen határozatot helyesen nem lehet. Mert egyfelől ezen teknő ut a Kraszna iszapolásának folyvást ki lenne téve, annak tisztán s járható állapotban tartása, arról az iszapnak elhordása évenként többre fogna kerülni, mint egy ártéri hid fenntartása. Az alispán ur által jelzett utáthelyezés pedig egy magában többre kerülne, mint a szükséges ártéri hid felépítése és fenntartása.

Többre kerülne — eltekintve az utvonálhoz szükséges terület kisajátítási költségeitől, — már csak azon okból is, mert a felső Kraszna hidat egy nagyobb ártéri hid nélkül a felső Vadkerten át sem lehetne megközelíteni.

De tegyük fel, hogy bele kerülne ez ártéri hid felépítése 10,000 frtba, nagyon sokat mondok 20,000 frtba. Merné-e valaki tulságos követelésnek tartani, ha Sz.-Somlyó város és vidéke s különösen a Berettyó-mente és Rézalja a közm. és közlekedésügyi ministeriumtól kérelmeznék, hogy akár a vasuti részvénytársaság, akár a vármegye ezen ártéri hidnak kiépítésére köteleztessék.

A volt Krasznamegye azon 11 év alatt, melyben Közép-Szolnokkal Szilágymegyévé egyesülve hordozza a közmunka terhet, a megyei közmunka pénztárba évenként legkevesebb 22,000 frtot szolgáltatott be, mely összeg 11 év alatt kamatok nélkül is 242,000 frtot teszen. Nagy pénz ez. Mit fordított ebből a vármegye a volt Krasznamegye útjaira? Nagyon tulságos magas összeget mondok, ha évenként leg többre 6000 frtra teszem, tehát 11 év alatt 66,000 frtra. Még ott fennmarad 176,000 forint volt krasznamegyei utmunka pénz, melyből azt hiszem, joggal elvárhatja ez a szerencsétlen, minden oldalról kiaknázott vidék, — mely vidék Szilágymegye más vidékeihez aránylag a vasutépítés költségeihez úgy részvénytársasárlással, mint közmunka váltásával legtekintélyesebb összeggel járult, — hogy ezen, az indóház közvetlen közelében eső hid szükség esetén a megye által kiépíttessék.

Megtettem kötelességemet, midőn ez ügy védelmére a megyegyűlésen felszólaltam, megmost, midőn az érdekelt vidék figyelmét ezen garasos gazdálkodásra felhivom. Ha a vidék is megteszi a mit tennie kell, hogy egyesüljön és ha előbb nem, a műszaki felülvizsgálat alkalmával jegyzőkönyvre véteti jogos kívánságát, hogy a nagyfalusi uton az ártéri hid sürgősen kiépíttessék, bizton hiszem, hogy a közm. és közl. ministerium nem fogja megengedni azon absurdumot, hogy az indóházhoz jutás egy nagy forgalmu vidékre nézve, mely a szilágymegyei végállomásnak nagy háttérét képezi, mely nélkül az egész somlyói szárnyvonal mit sem jövedelmez, szándékosan, csupán garasos gazdálkodásból, avagy talán mellék tekintetek miatt lehetetlenné tétessék.

Bölöni Sándor.

A magyar irodalom és a könyvvásárlás.

— Két czikk. —

I.

(H.) A magyar írók és Művészek Társaságának megbízásából egy felhívás járta be a magyar sajtót, melyben a vidéki kaszinók igazgatóságai egy feltűnő mulasztásra figyelmeztetnek: hogy nem mozdítják eléggé elő a magyar irodalmi művek kelendőségét, vagyis nem vásárolnak elég magyar könyveket. Némelyik kaszinó a helyett, hogy a jobb magyar irodalmi termékek összevásárlását tűzné ki feladatul, a külföldi selejtebb irodalom, nevezetesen a francia írók sensation regényeivel tölti meg könyvtárát s ezzel szándékosan, vagy öntudatlanul sokat árt a magyar könyvpiaconak s a jobb írók figyelemreméltó termékeitől elvonja a közönség figyelmét.

E felhívással egyideűleg a vidéki lapok szerkesztői is fellestek hiva arra, hogy lapjaikban több tért engedjenek a magyar irodalom fejlődésének az által, hogy irodalmi kérdésekkel foglalkozzanak s a könyvpiacon termékeit vegyék bírálat alá s ez által az olvasó közönség figyelmét fordítsák a helyes utra, buzdítván őket a magyar irodalmi termékek megvásárlására.

A ki behatóbban foglalkozik a magyar irodalmi viszonyokkal s annak multját összehasonlítja a jelennek, valóban meglepő felfedezésre is bukkan. Meglepő jelenség az, hogy míg az ötvenes-hatvanas években egy kötet beszélt, vagy egy kisebb regény kiadása egy évig gondtalan életet biztosított szerzőjének, ma, midőn az irodalom oly óriási haladást tett s annyi lap virágzásban áll, még elismertebb író is alig talál kiadóra s annyi jelesünk műve eladatlan hever a könyvárusok boltjában.

Mi ennek az oka?

Mi azt hisszük, hogy a magyar kaszinók csak kis részben vétkesek a dologban. A vidéki sajtó követhetett el ugyan mulasztást; de az bizonyára nem az ő vétké. A közönség? Az vádolható közönyösséggel; de ki tett kísérletet arra nézve, hogy a közöny jegét megtörje?

Rendre megkísértjük elmondani azt, a mi véleményünk szerint a magyar könyvek kelendőségének és ez által a magyar írók boldogulásának útjában áll.

Első sorban jönnek a fővárosi napilapok és részben a fővárosi szépirodalmi lapok.

Tessék csak figyelemmel kísérni tekintélyesebb fővárosi lapjainkat, melyek évenként tömérdek regényt fogyasztanak el tárczáikban s mit tapasztalunk? Azt, hogy a papíroslapdók maguk azok, a melyek első sorban a hazai írók műveinek mellőzésével azon czélt tűzték — s úgy látszik állandóan — maguk elé, hogy olvasóikat folyton külföldi sensation regények közelével boldogítsák. Egyedül a „Nemzet“ az, a mely időközönként egy-két magyar regényt közöl, a többi csak elvétele hoz eredeti terméket, azok is többnyire apróbb lélekzetű beszélek, tárczák, vagy tudományos apróságok.

Nagyon természetes, hogy ennek oka abban rejlik, hogy az ilyen fordítások alig pár forintba kerülnek s állandó lap-töltelékét képeznek.

Megbocsátható volna talán ez az üzletszerű apcalatio akkor, ha ez csupán a magyar írók rovására esnék; de ez egy valóságos merénylet a magyar irodalom ellen, mert nálunk még a magyar olvasóközönséget nevelni kell s ha ez a nevelés ilyen szellemben történik; ha annak jó érzékét ily idegen izű fordításokkal rontjuk el, — akkor ne várjuk mi soha irodalmunk fellendülését, mert az csak pium desiderium marad mindvégig. Mennyivel nagyobb bűn ez már most azok részéről, a kik maguk is a magyar irodalom munkásai, tehát a kik első sorban hivatottak áldozatot hozni annak felvirágzásáért!

A magyar írók és Művészek Társaságának tehát szerintünk legelső sorban oda kellene hatnia, miszerint a fővárosi szépirodalmi és napilapok szerkesztőiségei mintegy példát nyújtsanak úgy a kaszinóknak, mint a vidéki szerkesztőiségeknek a magyar irodalom és a magyar írók pártfogásában; mert azt, hogy a mi regényirodalmunk újabb termékekben oly szegény csak is az ő szükkeblűségüknek kell tulajdonítanunk. Ha a sílány és olvasó fordítások helyett eredeti regényeket hoznának, módot nyújtanának a magyar íróknak arra, hogy tehetségeiket ne forgácsolják el apró-cseprő és szintén csak a napilapok hasábjainak szánt és csak is napi értékű tárczák gyártására; módot nyújtanának az íróknak tehetségeik edzésére, esetleg újabb tehetségeket is csalnának a sorompóba, viszont a magyar olvasó közönséggel is megkedveltetnék a hazai írókat és a hazai termékeket.

Ugyan így vagyunk a fővárosi lapokkal kritika dologban is.

Midőn egy-egy irodalmi újdonság megjelen a könyvpiacon, mi vidékiek, kik az irodalmi coulisza titkokkal nem is vagyunk egészen tisztában, csak egy tekintetet vetünk a könyv czimlapjára, elolvassuk a nevet s már előre tudjuk, melyik lapban jelen meg róla hasábkra terjedő dicséret, irva a bámulat ama hangján, a melyre reá czitálhatjuk: „Milyen jó, hogy minden embernek van egy bámulója.“ És a czikkíró nem is tartja szükségesnek az incognitót, oda kanyarítja nevét a czikk alá, azzal a boldog öntudattal, hogy ő most egy baráti kötelességet rótt le, mert — hisz mindnyájan emlékszünk reá, — hogy ugyancsak az a szerző volt az, a ki annak idején a derék kritikus könyvéről irt ugyancsak ily szemforgató bámulattal — kritikát.

Nos, a közönség sem elég rövidlátó arra, hogy nagyobb fontosságot tulajdonítson az ilyen bírálatoknak a baráti viszontszolgáltatásnak; ennek pedig természetes következménye az, hogy a közönség semmi bizalmat nem érez a baráti vállakon emelkedő írók iránt, legkivált az, a ki a szép szavakra egyszer már lépre ment. Az őszinte, elfogulatlan kritika teremti a jó író, a jó irodalmat és az olvasóközönséget!

Ilyen őszinte bírálatot volna hivatva gyakorolni a vidéki sajtó, mint a melynek kritikusai kívül állván a fővárosi clique-rendszeren nem az író, hanem annak

műve vesztegethetné meg egyedül; de — valljuk meg őszintén, — irodalmi kritikák írására nincs a vidéki lapoknak semmi szükségük. Elvégezi azt helyettük az élelmes kiadó maga is, ki készen, kinyomva küldi azt a vidéki szerkesztők nyakára egy-egy tiszteletpéldány fejében, kérve reklámm cikkeinek közlését.

De a közönség megint nem olyan rövidlátó, hogy az ilyen gyártott magasztaló, sokszor izléstelen dicshír-dáknak hitelt adjon, mert jól tudja és ismeri már e nem új módját a közönség fogdosának. Szerencse (?) hogy ez az eljárás többnyire a fércművekre áll, a melynek közönsége még ma is hitelt ad mindennek, a mi nyomatásában van.

A jobb magyar írók termékei rendszeren velin vagy japáni papíron, illusztrálva látnak napvilágot: ezzel hát takarékoskodik a kiadó is és így ritkán jut a vidéki lapoknak tisztelet-példány, így pedig — természetesen — elmarad annak méltatása is, mert a szerkesztő jóvelméből nem telik arra, hogy könyvet vásároljon olyan czéltől, — hogy azt megkritizálja. Ez a költség kiállítás másrészt szintén az író rovására megyen, mert annyira felcsigázza a könyv árát, hogy azt megrendelni nem mindenkinek áll módjában. Nem szólnak az illusztrációk ellen, mert az által a művészetnek tessznek íróink jó szolgálatot s ha sikerültek a rajzok, az nagyban emeli az illúziót s az olvasó képzeletére kellemes hatással van; de minék azok a szörnyű drága papírok, — hisz azzal nem a hazai iparnak tessznek jó szolgálatot! Nézzük meg csak az orosz írók műveit. Egy Turgenyev, Talstoj, Gogol művei minő iskolai olvasókönyv alakban és olcsó papíron is helyet találnak az egész világirodalomban; míg nálunk egy-egy kezdő versíró műve olyan puczesos, mint valami falusi uri dáma. Mi azt hisszük, hogy a tartalomért minden olvasó szívesen elnézi az egyszerűbb kiállítást is és jelesebb íróink igen helyesen tesszik, ha műveikből népies kiadásról is gondoskodnak; mert e nélkül még egy Jókai is bajosan volna otthonos a kunyhókban úgy mint a palotákban. Ezekből az olcsó kiadványokból aztán jutna a vidéki szerkesztőségeknek is, a melyek ha nem is mindig olyan hivatott bírálók, mint a fővárosi lapok irodalmi referensei, de őszinteségükben még is több bizalmat helyez az az olvasó közönség, a melynek a maga szerény körében az irodalmi kérdésekről, a hozzá beküldött művekről bírálatot vagy utmutatást adni hivatva van. Egy-két meleg ajánló sor egy jó izlésű vidéki szerkesztőtől, jobb szolgálatot tenne a magyar írók elterjedésének és könyveik kelendőségének egy hasábos reklamé cikknél, vagy baráti szeretetből eredő, kritikának csufolt dicsőhymusznál.

Hogy vannak nekünk több jeles tehetségű regényíróink és novellistáink, az tagadhatatlan; de hogy ezek nagyobb részt lázasan, hanyagul s vásári munkát végezve írnak, az már a fentebbiekből is könnyen ki-magyarázható s míg az a feltevés áll, hogy az író erre a közönség közönye miatt, tehát a szükségétől kényszerítetik; éppen úgy áll megfordítva is a tétel: ha be-csessebb s így kelendőbb munkát végeznének, nem volnának kényyszerülve olyan gyors, gyári munkára.

Ez a lázas, kapkodó munka idézi aztán elő, hogy az író sem tárgyainak megválasztásában, sem annak kidolgozásában nem elég figyelmes. Különösen kárhóztatandó az, hogy a nemzeti irány, a magyar társadalmi élet, annak ezer meg ezer forrongó kérdése, teljesen ki van zárva a mi íróink műveiből; ha itt-ott látnunk is feldolgozva egy-egy ily irányu tárgyat, látszik rajta az idegen írók benyomása. Az a hamisítatlan, erőteljes nyelvkezelés, alakok festése, őseredeti magyar érzéskés, a mely Jókai, Vas Gr., Jókai és P. Szathmáry régebbi műveit jellemzi és kedvelté tette, sehol fel nem található; sőt maguk az élő mesterek is újabb nyomokat keresnek és sokszor a közönség izlését tekintik irányadónak a maguk rovására. A fiatal írók pedig tullicizálni iparkodnak egymást az idegen — legtöbbször franczia — és nem éppen jeles mesterek utánzásában; mit várassunk tehát az olyan tanítványtól, a ki ilyen közepszerű mestereket utánzó? Hisz ezzel az is ki van mondva, hogy azoknak is alatta áll. Így aztán meg-esik az a furcsaság, hogy alakjaik éppen úgy lehetnének francziák, angolok, spanyolok, mint akár magyarok s műveik éppen úgy játszhatnának Franciaországban, vagy Belgiumban, mint nálunk, mert az csak annyiban magyar, mert magyarul van írva.

Vannak aztán új kiadású, modern nagyságaink is. Ezek az úgynevezett naturalisták, vagy talán helyesebben materialisták, a kik minden áron azt akarják bizonyítani, hogy az ember csakis testből áll s az állattól alakjára nézve különbözik csak; de tetteiben s érzéskésében (!) azonos a mocárban fetrengő — bívallal.

Na ezen az uton bajosan hódítják meg a józan észjárásu magyar publikumot, a mely még ma is inkább a romanticismus felé hajlik s a realismus is csak azért tűri meg, mert benne a való élet festését látja, a mely erőteljes színeivel — mert igazán emberi — okvetlenül hat. De ez csak olyan kitérés, a mely tárgyunktól messze vezetne. S hogy az ilyen uraknak nem kél a könyvük, az az ő bajuk.

A magyar irodalom s annak termékei érdemesebb művekből állanak s hogy azok nem örvendenek kelendőségnek, az már igazán sajnálatos.

Egyet be kell vallanunk. Ez pedig az, hogy mikor könyvvásárlásról van szó, akkor eszközökben és eszmékben igen szegények vagyunk; de az elmondottak nyomán még is megkísértjük előadni nézeteinket, a melyre illetékes választ adni, — miután csak társadalmi uton találjuk orvosolhatónak a bajt, — mindenestre csak is a vidéki sajtót, mint az irodalomnak olyan közegét, mely az ország minden részében összekötő kapocs lehet egy ily hazafias czél előmozdításán fáradozó központi bizottsággal, — találjuk legilletékesebbnek.

Több szem többet lát s lehet, hogy vidéki collegáink közül valaki okosabb és hathatósabb szert is fedezhet fel nálunk; mert a dolgot mi elég fontosnak találjuk arra, hogy vele az egész vidéki sajtó foglalkozzék.

Különfélék.

* **Lapunk szerkesztője** f. hó 5-én Tasnádra utazott, hogy a 6-ikára összehívott köz- és törvényszéki üléseken elnököljön.

* **Athelyezés.** Rónai László a helybeli m. kir. postahivatal postakezelő tisztje a nagyvárad postagazgatóság által egy ottani postahivaltól lett áthelyezve. Sajnáljuk, mert benne egy szorgalmas és mindenki iránt előzékeny hivatalnokot veszít postahivatalunk és közönségünk.

* **Bucsuzó beszéd.** Baló Bálint ev. ref. segédlelkész és esperesi titkár vasárnap tartotta bucsuzó beszédét a nagyszámban egybegyűlt hívek előtt. A töle megazokott szép és szabatos modorban előadott egyházi beszéd mély benyomást tett a hívőkre, kik a fiatal papot rövid ittléte alatt igen megkedvelték.

* **Tanító választás.** A bülgézi iskolaszék egyetértőleg az egyházzal, folyó hó 4-én választotta meg községi tanítót, — s egyszerűmind ev. ref. kántorrá Nagy László közigazgatási bizottsági kiküldött és esperes elnöklete alatt erdő-csinádi ev. ref. kántor-tanító Nagy Mihályt. Szerencsét az új állomásra!

* **Hirtelen haláleset.** Pocsavájler János helybeli jó-módu kovácsmester a f. hó 3-án reggel a műhely előtt összerogyott és daczára a gyorsan alkalmazott orvosi segélynek, szélhűdés következtében meghalt. Kevésse halála előtt még a lakásával szomszédos vasárus boltban nagyobb mennyiségű bevásárlásokat tett s pár percz múlva már halott volt az erőteljes férfiú. Bánatos özvegyet hagyott hátra. A megdöbbentő haláleset felett városzerzte nagy a részvét. A boldogult temetése tegnap ment végbe, melyen az ismerősök és rokonok nagy száma vett részt. Az elhunyt ravatalára koszorút küldtek: Gergelyffy Leopoldné, özv. Hulinka Györgyné, Ruszka Ignáczné urnők, Rothmayer Róza k. n., Schönstein Ferenc és Gámeneczy Lukács, stb., utóbbi fehér moir szalaggal, rajta a felírással: „A jó barátunk, Gámeneczy Lukács.“ Nyugodjanak békében porai!

* **Kerekas József** kir. tanácsos és tanfelügyelő ur ó nagysága a krasznaí szb. járás iskoláira vonatkozó 1886—87 tanévi statisztikai adatokat Krasznan szept. 29. és 30. napjain szedte össze. Az eredmény — mit az adatok felmutatnak, — kedvezőnek mondható. Az adatok összeszedése után tanfelügyelő ur a községek jelen levő bíráit, jegyzőit felhívta, hogy tegyenek meg az iskola érdekében mindent, mit kötelességük elübök szab. Tőlök telhetőleg nyújtsanak segédkezet a felekezeti előjárásoknak a tanítók fizetésének beszedésében. Majd a tanítókhöz fordult s lelkes szavakban buzdította őket, hogy kötelességeiket tovább is pontosan s híven teljesítsék. A krasznaí állami iskolát 20-án délután vizsgálta meg s a tapasztaltak, nevezetesen a tanítói kar működése felett megelégedését fejezte ki.

* **Gyászhlr.** Fejérgyarmati Kisa Sándor a szilágy-szolnoki ref. egyházmegye képviselője, huzamos betegség után, életének 59-ik, boldog házasságának 31-ik évében folyó évi szept. hó 27-én este 10 órakor Ér-Szodoron elhunyt. Béke lengjen az elhunyt porai felett!

* **Kőficz tempó.** Vasárnap délután egy és két óra között három mesterlegény összeülekezve, dülöngözve s torokszakadásig orditozva vonult végig a vármegye-ház-utczán. Velük szembe egy másik becsipett legény ment szintén orditozva, nagy mulatságára néhány bámulónak, kik a postaépület végénél állva gyönyörködtek a kellemes vasárnapi látványban. A részeg legények összetalálkoztak a Bökény-utca szegletén s ott először izetlen tréffalkozás és illemsértő beszélgetés fejlődött ki közöttük. Előre látható volt, hogy a tréffának komoly, csattanós kimenetele lesz. Csakugyan nem sok idő múlva egy alacsony természetű, de igen harcias természetű legényke belekötött egy másik hórihorgas legény társába; öklörázás és oylanforma orditozás fejlődött ki közöttük, mint mikor egy zulukaffer ellenséges csapat támadásra készül. A zűr-zavaros hangokból végre egy puff csattanása hangzott ki, mit baromi ordítás és egy hátduffadás követett. Ezután gyorsirászatilag se lehetett volna lejegyezni a sűrűn egymást követő egészeseges és erőteljes pofok számát. De nincs olyan mulatság, a melynek vége ne legyen. Megjelent a városi főkapitány, kinek parancsára az egyik, a legtöbb pofonokat szenvedett mártír hűvösre került; míg a másik, — a kezdeményező, — érezvén a safrán illatot, gyorsan elpárolgott.

CSARNOK.

Egy év alatt.

— Bucsú hangok. —

Szalad, fut az idő, követem magam is őket. Ezek minden évben megfutnak egy pályát, én pedig minden évben bevégezek egy utat, melynek végével ide-oda hányanak, egyik helyről a másikra.

De van azért az év és én közötttem egy nagy különbség. Az év nem vénül, — egyedül csak új nyomra lép; elől kezdi gépies munkáját, magam pedig mindig-mindig visszafele megyek mint a rák; rohanok a láthatárról lefele, mint egy meteor. Az a messziségből újból világít, én pedig a lemondás érzetével állok az emberek előtt s arról gondolkozom, hogy csakugyan malheurös firma vagyok, hogy szeretni, reményleni, birni úgy, mint egykor nem tudok.

Üres órámban egész erőmből érzem, hogy nyomasztó gondolat ül lelkemen, hogy a kétség viharja tép; minden nappal többet életem, fehérebb a haj, redősebb homlokom, mert a zománcz lehullt lelkemről, ruganyossága oda lett.

Nem mondom, hogy reményeim sirja felett állok. Azt sem, hogy a tépett hurnak bus zenéjét nem hallja senki kedvesen, de egyedül a mi vigasztal, a mi megvéd a könnyelműségtől, hogy értékesíthetem élettapasztalataimat s általa védve vagyok a csalódásoktól.

Mindig nehezebb élni. Elmondhatom ma, hogy körülöttem, kinek az élet megmutatá ezer szép arczával a jövődönék fényes tükörét, — nagyot fordult a világ! . .

Sokat vesztettem, a mi mégis annyi küzdelem

után a multból részemre megmaradt nem más, mint az melylyel mindent, de mindent megsiratunk.

Nem tudom mikor láthatom pályámon a valahára kitisztult verőfényes napot, mikor s melyik percz szakít el a helytől, hol szépen megőszülten jutok oda, hol talán folytatódni fog újból az, mit itt valahára elhagyék.

A mit vártam, mit sejtelveim előre éreztek, valósult: egy házszal újból tovább megyek. Érzem, hogy, hogy bucsuzni kellene, jól tudom, átkellene ölelni azokat, kik zordon életem vadonját törekedtek viruló tavaszra varázsolni; — de bucsuzhatnám-e én azoktól, a kik mindig velem lesznek, kik egy boldogító emlék el nem mosódó emléket hagytak magok után; kiket látok boru, vagy derűben, látok magányomban, ébren, álmodozva, lehunyt szempilálaim alatt s nyitott szemmel is. . .

Nem bucsuzom. Ők szívemben állandó emlékjegyet hagytak, mit soha többé vissza nem vehetek. Nagyon hiszem, hogy a távol még jobban összefűz; hogy feledni nem tudok soha. mert minden, a mit leéltem gondolatom s érzésemmé vált.

Most valóban úgy vagyok, hogy akkor kell távoznom, midőn némileg kezdenek kedvessé alakulni emlékeim, midőn egy kis leszámítással utam, mint eddig könnyekbe fog kerülni.

Egy éve, hogy szívom a Magura balzsamos levegőjét, ez idő alatt kétszer sirtam: kezdetben, mert azt hittem, hogy temetőbe jövök, hol kísértet leszek — és most, mert vándor úton tovább haladva kedves emlékeimtől válok meg.

Hol kezdem, kinek is mondjak „Isten hozád“-ot?!

Elbucsuzom kis szobámtól, ki tudja nem utoljára szívom-e magamba levegőjét? Az ablakon át hányszor elmerengtem! Lelkem messze röpült, a láthatáron túl édes jó szüléim körébe s csak mintegy félálomban láttam, a hajlongó fiatal akácokat, a melyek szomoruan borultak ablakomra. Lombjaikról hallgattam gyakran kisszárnnyasok panaszos dalait, melyre ablakomból az én kis foglyom még fájdalmasabban felelt. Ugy eltudott sirni, mint a ki magányosan éli át napjait egy nagy epedő vágygyal, egy mély fájdalom emlékek szívében. Oh hiszen mindent egyedül érezni, semmiben sem sejtetni mást; senkinek bánatát nem osztani, senkinek könnyeit nem törölni, senkinek el nem panasolni önszívünk fájdalmát — szomorú gondolat! És így voltam én is. . .

Magános kis szobám volt a világ, melynek egyszerű változatosságában találtam föl boldogságot. El-el tekintettem magam körül s úgy el tudtam gondolkozni mindenről! A mi mégis mindig lekötötte figyelmemet, az a szögletben sirdogáló pók volt, mely régen bekötötte magát hálójába, már talán a szálak is szakadozni kezdetek, melyek között élt sok időt a sívár egyedüliségben. Majd az eszményi jót ábrázoló Seraph képe akadt tekintetem elé, melyen eszembe jöttek mindig — gyermekkorom éveit. Az az idő, t. i., a midőn szememnek még volt könnye, lelkemnek ruganyossága, bizalma — igazi szerelme szívemnek. Ezeken jutott eszembe minden bűnöm, minden gyengeségem. Mintha láttam volna magamat, hogy mikép csapnak felettem össze gyarló lelkem vétkes hullámai; miként állók én lesújtva azoknak érzetében, egykori ártatlanságomnak befűdött sirja felett! Ilyenkor erősen elhatároztam, hogy mindennap javulok, magasabbra emelem a sörényt, hogy azon ne nézzen át a kísértő daemon, ha mindjárt egy karcsu teremtes is az; — elhatároztam, hogy nappal áldozok a barátságért semmint máskor, bár az igazi barátság este fénylik, mint a szentjános bogár.

Midőn ezekben mintegy kifáradott ábrándos képzeletem, leültem a harmonium mélabus tonicái mellé. Mély, bánatos hangja lelkem mélyéből kelt; úgy éreztem oda verődött vissza is; úgy tetszett nekem, mintha e mélabus, főséges hangok egy tágas kriptának sötét boltjai között keltenének visszhangot. Olyan szomoruan zugtak-bugtak. . .

Majd a zongora vig futamjaihöz szegődtem, hogy lelkem vetközze le komor gondolatait s öltson magára tisztább szint, mint az idő, mely ha kisírta magát, újból földéül.

Ismerem azt a merengést, mely az ablaknál állva, a messzeségbe szőja tekintetét; nem egyszer volt árulóm a zavar, a fájó ébredés, midőn olvadozó lélekkel csüggttem multamnak tündér alakjain. E tekintet beszélt a szív néma nyelvén, mely üresnek, szomorúnak, kétségbeesjtően sötétnek mondja az — egyedüliséget. Nem is kellene szólnom, de mit is tehetek arról, ha mentül tovább megyek, annál inkább érzem azt, mit nem panaszolhatok ki soha! . . Tengszemnek hasonképe valék, melynek felszine csendes, de hullámai mélyek és rejtelmesek. Hány-szor voltam beteg! . . Mondja meg ezt a nyugodt csillagos ég, midőn álmatlan éjjeleken ágyamig suhant. Nem azért jött talán ez sem, mintha boldogságot keresett volna itt, hanem azért, hogy a nesztelem szobában annyi tétovázó gondolat után élesszen édes, álmadozó érzéseket.

Áhítatos szívvel hallgattam kis szobámban a megújuló emlékezet beszédét; itt folytattam asztalom körül az ideges munkát mi engem e jól szerkesztett társadalmi laphoz fűzött; itt éltem át az ébrenlét álmait; ama álmokat, midőn ábrándos képzeletem az érzés szárnyain szebb hazába vonul.

Most átléptem a szobának küszöbét, lehet, hogy egyidőre csak, de lehet örökre; emlékeimből a mi szomorú volt azt itt hagyom, legyen rideg szobor, a mi hirdesse mindig ittlétemet; — a mi pedig kedves volt azt magammal viszem. A mi szomorit azt könnyen hagyhatom el, de a kedves képzeletek s emlékekkel megtöltöm leendő otthonom, hogy ama kis szobában is el nem mosódó képe legyen. Szívemben viszem azt az igazi embert, kit a jeles tehetségű beszély-íróban Hamvai Sándor barátomban ismertem meg. Nem egyszer talált szomorúan, gyakran látott olyannak, mint a ki idegenkedik sorsával kibékülni, mégis vigasztaló szavára elsimult a vihar szívemben.

Megvallom éltetett minden szava; — én hittem neki erősen.

És hogy is ne?

— Ne busulj pajtás, — vigasztalt sokszor ilyen formán. — Se feleséged, se gyermeked; se szilágysági vasuti részvény papírjaid nincsenek; — nincs kilátásod püspökségre, a miért törd magadat; úgy tudom még adósságod sincsen, az egyedüli, a miért érdeklődni tudnának irántad. Vigasztald magadat azzal, hogy tovább nem eshetel, hogy ily állapot után, csak emelkedés következhetik!

Elmondhatom, hogy bármikor kelljen reá gondolni, úgy fog ő állani előttem, mint áll most: szeretve melegen, igazán, önzéstelenül. Fáj az én kis szobámtól való megválás, a hol annyit éltem át, de nem tudom, hogy a midőn „Isten hozzád”-ot mondok megtudom-e mondani azt, hogy őrizze meg emlékemet, mint én megőrzöm az övét örökre szívemben.

Bárhova megyek megszokott képekkel találkozom, azt a szűk szobát, azt a komoly siri csendes otthont, — mi reám vár — fölfogom lelmi mindegyiket; de nem tudom, hogy nem jön-e utánam egy jobb, ki az én érdemes főszerkesztőm, és segéd-szerkesztő barátommal elfogja feledtetni ama emléket, mit így olykor felujtának.

Ebből, ezen jogosulatlan képzeletből kiindulva, úgy kell tekintenem őket, mint egy kedves accordnak elhaló hangjait, melyet szeretnék visszatartani, hogy zöngésekben soha meg ne szűnjenek.

El kellene már hallgatnom; befejeznem soraimat ne hogy unalmas legyek, de tehetném-e ezt a nélkül, hogy ki ne mondjam azt, hogy lelkem ifjú úde zománczát, hamvát letörölte a futó év; sokszor iparkodtam a frisseséget vissza szerezni; kilencz évi hanyatlás után a régezt ért kis csolnakomat törekedtem úgy irányozni, hogy a bu szívemre ne üljön; e célzt mégis csak annyiban értem, hogy szerezhettem néhány kedves emléket, mi letörli tán a jövőnek is könnyeit.

Azonban, hogy soraim még teljesebbé legyenek, még azt is kimondom, hogy minden jó ismerősömet megtartom lelkemben, még ha lenne is, azok között olyan, ki az együtt töltött perczekre emlékezni nem tudna, legalább gondoljon a szíve szentélyéből száműzött emlékemre; reám, kit talán egyesek nem szerettek.

Szóval úgy rendelte végzetem, hogy a mit egyik oldalról vesztettem, azt más oldalról nyerjem meg; azért is magammal viszem azon emléket, a mi hozzám méltó volt; itt hagyom a mi fajt — bár feledni azt sem tudom, — legyen rideg emléke egy év töviseinek.

Kellene mondanom, hogy a szomorú emlék, mi egy év fájdmáról beszél, szálljon vissza azon szerzőre, ki azt részemre remekelte. Nem illenék hozzá. Soha, soha kis lelkü nem voltam: legyenek megbocsátva!

Régi kedves otthonom csendes kis szobám; te ősrégi város; ti madárdaltól visszhangzó zöld hegyek; te sárga partu Kraszna, melynek partján a habok suttogását annyszor hallgattam, találgatva: mit beszél, mit mond nekem, — mind . . . mind, isten veletek!

Fejér Ignác.

A közönség köréből.*]

Nyilvános köszönet.)*

Sarmasági új nagybirtokos méltóságos Fröhlich Albiné született Mórincz Paula ó nagysága folyó hó 14-én egy égszínkék finom szövethől készített, arany rojtall gazdagon körülszegélyezett szőszéktakaróval díszítette épülő félben lévő templomunkat; e mellett 213 forint segélyt is gyűjtött elégett templomunk felépítésére. E vallásos buzgóság s élő hit szülte kegyes adományaiért fogadja ő méltósága itt a nyilvánosság terén is magam és egyházam nevében hálás köszönetemet.

Kegyes adományozók: Fröhlich Albiné 20 frt, Fröhlich Albin 20 frt, Mórincz Pálné 10 frt, Vecsey Tamásné 2 frt, Molnár Viktoré 2 frt, Fröhlichné Horváth Mária 5 frt, ifj. Latinovics János 10 frt, Serly Gusztávné 2 frt, Beliczey Istvánné 10 frt, Beliczey Rezsóné 2 frt, Lovassy Ferencz 10 frt, Molnár Béla 20 frt, Szilassy Aladár 2 frt, Tisza Kálmánné 20 frt, Péchy Tamásné 2 frt, Kund Béla 5 frt, egy jó keresztény 2 frt, Ugron Margit 2 frt, öz. Ugron Jánosné 2 frt, Karap Ferencz 5 frt, Markovics Kálmán 5 frt, Bölönyi Józsefné 5 frt, Domahidy Ida 2 frt, Domahidy Viktor 1 frt. Heleyné Vecsey Oláh Krisztina 10 frt, Oláh Miklósné 5 frt, öz. Vecsey Oláhné 3 frt, egy tokaji egyháztanácsnok 2 frt, Kazyné Vecsey Oláh Anna 2 frt, Kazi József 2 frt, Valaki 2 frt, Kazyné Vecsey Oláh Jolán 2 frt, Kazy László 2 frt, Jekelfalussy Schytra Ilona 2 frt, Jekelfalussy 2 frt, ifj. Heley János 4 frt, Tavaszi Mariaka 2 frt, M. N. 1 frt, Sz. I. 1 frt, N. N. 2 frt, Lőrincziné 3 frt, összesen 213 frt.

Midőn az itt kimutatott összegeknek átvételét nyilvánosan nyugtatványozom, fogadják a nemes szívű kegyes adakozók is egyházam nevében tett forró és hálás köszönetemet. Sarmaság, 1887. szept. 19-én.

Elek Károly, sarmasági ev. ref. lelkész.

*) Az „Erdélyi Prot. Közlöny” nagytiszteletű szerkesztőjét kérem ezen köszönetem átvételére.

Elek Károly.

Tekintetes szerkesztő ur!

„Szilágysomlyó” becsés lapjában a ma közölt hirdeteinkre vonatkozó „figyelmeztetését” ezennel igen szépen megköszönjük, mert ezen szívessége által a n. é. közönség is belátja, hogy méltók vagyunk a pártolásra, mivel szorgalommal igyekezni akarunk a reánk bízandó tanítványokat a zongora, hegedű és német-francia nyelvekben a m. t. szülők teljes megelégedésére kiképezni.

*) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a Szerk.

Kérjük a jövő számban még azt is kiegészítésül kiteni, miszerint én a lőcsei főgymnasiumi zene-egyletnek több éven át kitünő hegedűlő tagja voltam; — nőm a zongora-művészetből édes anyja „mint volt zongoraművésznőtől” nyerte kiképzetését és később a kassai „zenedében” több év alatt sajátította el a zondraművészet magasabb tudományát teljesen; — nőm a zongorát, német és francia nyelvet a kassai felső leánynevelő-intézetben is tanulta, a tanítónőképzőben azokat folytatta, — és azután elvégezvén a neveléstudományok tanulását és miután nevezett tanintézetben mint tanítónő is működött kitünően, — uri családoknál nevelőnői állást is foglalt el, a mikor a zongorából és a tantárgyakból, később mint férjezett nő is méltóan tanított és többszörösen a zongora, német és a tantárgyakból a reá bizott tanonczokkal nyilvános tanintézeteknél kitünően vizsgát tett a szülők megelégedésére. — Hogy ezek a dolgok a valóságnak megfelelnek, hiteles bizonyítványokkal is kimutatható.

Még egyszer fogadják köszönetünket a tett szívességért és ismételve fölkerjük kiegészítésül a fent említetteket is kiteni a jövő számban; — és hogy meg fogja tenni kérésünket, annál biztosabban következtetjük, mivel tudjuk, hogy tek. szerkesztő ur is méltányolja, illetve kíváncsún tartja az iparkodó hivatalnoknak a m. t. közönség részéről való pártfogását.

Szilágysomlyón, 1887. szept. 20-én.

Maradtam a tek. szerkesztő urnak alázatos szolgálja:

Hutira Viktor, kántor,
és neje:

Bogdán Ottilia zongoraművésznő.

H I R D E T É S E K

Minden
magyar háztartásban
divattá vált már a

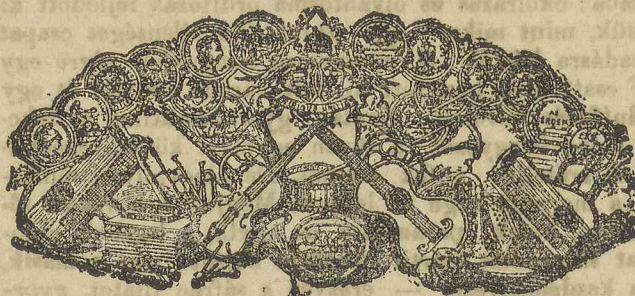
Lenck-kávé

használata s nemcsak azért, mivel magyar gyártmány, hanem mivel aroma, illat és az alkatrészek kifogástalan minősége tekintetében fölülmulja a kereskedelmünkben előforduló összes kávépótlékokat.

Lenck-kávé kapható minden fűszer és csemege-kereskedésben s a hol még nem volna vagy a készlet elfogyott volna, a t. közönség követelje, mint magyar ipartermékeket.

Minták kívánatra ingyen és bérmentve. Nagyban való megrendelések Schmidt S. urhoz (Budapest VI. gyár-utca 6. sz.) intézendők.

5—5

STOWASSER J.

cs. kir. kiz. szabad hangszer-gyár BUDAPESTEN,
II. Lánchíd-utca 5.

Mindenemű fa, fűvő-, réz-, vonós- és verő hangszerek, stb. legnagyobb gyártmánya e szakba Magyarországon.

A hadsereg szállítója. Az összes budapesti katonai zenekarok szállítója.

Legnagyobb és legválasztékosabb raktára mindennemű hangszerekben, valamint azok egyes részeinek legolcsóbb árakkal.

Bel- és külföldi hurok, Harmonikák Aris-ton 19 frt, Herophon 24 frt. 6 zenejeggyel és csomagolással együtt.

Javítások a lehető leggyorsabban és legolcsóbban eszközöltnének.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1—2

Hirdetés.

A gazdák és iparosok hitelszövetkezetének zilahi fióktelepe 1887. év szept. 4-én megalakulván, szervezkedése alkalmából a kezelő bizottság megbízása folytán alulírott tudatom a városi és vidéki részvényes tagokkal, hogy részjegyeik törlesztését szeptember hó 15-étől fogva minden héten 2 nap u. m. csütörtök és szombat napokon d. e. 9-től 12 óráig Biró Gyula Rákóczy-utca 7. szám alatti házában eszközölhetik.

Biró Gyula pénztárnok.

2—3

Bérbe kiadó!

Szilágysomlyón, — a vasuti indóházzal szemben, — egy 10 öl hosszú, — egész éven át egyenlő hőmérsékletű, — kősziklába vágott

BOROS PINCZÉM

melyben három sor hordó is elhelyezhető, egy vagy több évre bérbe kiadó.

Bölöni Sándor
ügyvéd

En,
CSILLAG ANNA

185 ctm. hosszú óriási Loreley-hajammal, melyet az általam föltalált kenőcs 14 havi használat után nyertem, mely megakadályozza a hajkihullást, elősegíti a hajnövést és erősíti a hajbort, uraknál elősegít egy teljes erős szakálnövést, rövid ideig való használat után a hajnak, valamint a szakálnak természetes színt és sűrűséget kölcsönöz és megóvjá korai őszüléstől a legmagasabb korig. — Egy köcsög ára 50 kr. 1 frt, 2 frt. Postával küldés naponként a pénz előleges beküldése vagy postautánvétel mellett az egész világba.

Csillag és Társa

B u d a p e s t, király-utca 26.

11—20

1250—1887. tkkvi sz.

Árverési hirdetmény.

Szenássy Miklósnak Veres Simon és kiskoru Veres Marjuca elleni végrehajtási ügyében a bírói árverés 8 frt 50 kr. közjegyzői muakadíj, 5 frt 75 kr. végrehajtási, — 8 frt 80 kr. árveréskezési és a további költségek erejéig ezennel elrendeltetvén, határidejűl 1887. október hó 18-ika délelőtt 10 órai megkezdéssel a zilahi kir. törvényszék területén fekvő Porcz község házához kitűzetik; az árverési feltételek pedig a következőkben állapíttatnak meg:

I. Elárvereltetnek szükség esetére a kikiáltási áron alul is, végrehajtást szenvedő kiskoru Veres Marjucaától a porczy 28. tjkvból a következő ingatlanok tartozékosztól, u. m.:

100. szám alatti szántóföld kikiáltási ára	17 frt.
340. " " " " "	40 frt.
348. " " " " "	56 frt.
391. " " kaszáló " " "	2 frt.
589. " " szántóföld " " "	4 frt.
648. " " " " "	53 frt.
178. " " szőlő " " "	11 frt.

Továbbá elárvereltetnek Veres Simonnak a porczy 110. tjkvben felvett következő fekvőségei tartozékosztól, u. m.:

137. szám alatti szántó kikiáltási ára	38 frt.
256. " " " " "	34 frt.
304. " " " " "	52 frt.
318. " " " " "	5 frt.
379. " " " " "	5 frt.
415. " " kaszáló " " "	191 frt.
418. " " " " "	169 frt.
553. " " szántó " " "	105 frt.
238. " " szőlő " " "	14 frt.
247. " " " " "	29 frt.
244. " " " " "	31 frt.
246. " " szántó egyharmada	1 frt.

Végre mindkettőjöknek 30/a. és 30/b. szám alatti nevékre külön bejegyzett árverésre azonban együttesen kiteendő házas belsőségük tartozékosztól 118 frt kikiáltási ár mellett. Egyszermind megjegyeztetik, hogy a fentebbi ingatlanok közül a 30/a. 100, 137, 178, 238. és 348. sz. alatti egész részletek, a 415. sz. alattinak pedig felét, az özvegy Veres Jánosné holtiglani lakása és haszonélvezeti szolgálmaival terhelten adatnak el.

II. Árverelni szándékozik (kivétel nélkül) tartoznak a kikiáltási ár tizszázötöljárt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a bírósági kiküldött kezelőhöz bánatpénzült előre letenni; avagy az annak előzetes letétbe helyezéséről nyert elismervényt átadni.

III. Legtöbbbet ígérő köteles a vételár felét a leütéstől egy, másik felét, melybe a bánatpénz is beszámítandó ujjabb egy hónap alatt, mindenkor 6% kamattal a sz.-somlyói kir. adó mint letét hivatalnál a letét kezelési szabályrendelet szerinti eljárással befizetni.

A többi árverési feltételek ezen bíróság telekhivatalában és Porcz községi előljárásnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság. Sz.-Somlyón, 1887. július 25-én.

D O B O L Y I,
kir. járásbíró.

1—1